

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/159/2020
Identifikačné číslo spisu: 5118210425
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5118210425.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holiča, v spore žalobkyne N. V., bytom X., X. XX/X, zastúpenej JUDr. Ladislavom Potockým, advokátom v Žiline, Mydlárska 19, proti L. W., bytom X., J. XXX/X, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 42 C/51/2018, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2020 sp. zn. 10 Co/151/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina uznesením z 25. marca 2019 č. k. 42C/51/2018 - 110 zastavil konanie, keď vychádzal z toho, že je povinný kedykoľvek v priebehu konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci. Medzi tieto podmienky patrí aj neexistencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci. V tejto spojitosti uviedol, že žalobkyňa sa v predmetnom spore domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností označených ako KN-C parcela č. XX/X o výmere 320 m² - zastavené plochy a nádvoria, parcela č. XX/X - záhrady o výmere 250 m², oba pozemky v katastrálnom území obce X., zapísané Okresným úradom Z., katastrálnym odborom Ž. na LV č. XXX, v hraniciach zakreslených v znaleckom posudku č. X/XXXX zo 17. decembra 2012, ktorý vypracoval znalec N. P. V., a to titulom kúpnej zmluvy z 30. septembra 1999 a na tom skutkovom základe, že popierala vydržanie časti predmetných pozemkov žalovaným. Z pripojeného súdneho spisu sp. zn. 18C/111/2008 však vyplynulo, že v tomto spore sa žalobkyňa domáhala vydania časti pozemku a určenia hranice pozemku medzi parcelami KNC č. XX/X a KNC č. XX/X (katastrálne územie X.), v zmysle znaleckého posudku č. X/XXXX zo 17. decembra 2012 vypracovaného znalcom N. P. V.W., rovnako titulom kúpnej zmluvy zo dňa 30. septembra 1999 a na základe popretia vzniku vlastníckeho práva žalovaného vydržaním. V tejto veci bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 18C/111/2008-710 zo 17. decembra 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9Co/84/2016-72 z 28. apríla 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. júla 2016 tak, že súd žalobu

žalobkyne zamietol. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 8 Cdo 236/2016 z 31. januára 2018 odmietol dovolanie žalobkyne proti označenému rozsudku odvolacieho súdu.

Okresný súd dospel k záveru, že skutkový základ obidvoch konaní je totožný. V obidvoch konaniach totiž žalobkyňa popierala právo žalovaného na vydržanie časti pozemkov - parciel KNC č. XX/X a KNC č. XX/X v katastrálnom území obce X. (zapísaných Okresným úradom Z., katastrálnym odborom, na LV č. XXX) a opierala sa o znalecký posudok č. X/XXXX zo 17. decembra 2012 znalca N.. P. V.. Rovnako v obidvoch konaniach ide o totožné strany sporu - N. V., narodená XX. T. XXXX a L. W., narodený XX. C. XXXX. V prejednávanej spore išlo o taký nedostatok procesnej podmienky - prekážku právoplatne rozsúdenej veci - ktorý nie je možné odstrániť, preto konanie zastavil. Podporne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 100/01 z 28. mája 2002, v ktorom zaujal názor, že „právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie vytvára z hľadiska identity predmetu konania prekážku veci rozsúdenej pre konanie o žalobe na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúcej z rovnakého skutkového základu.“

2. Krajský súd v Žiline uznesením z 30. januára 2020 sp. zn. 10 Co/151/2019 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne.

Uviedol, že samotná žalobkyňa pripustila, že v oboch dotknutých konaniach (sp. zn. 42C/51/2018 a sp. zn. 18C/111/2008) išlo o totožnosť subjektov - rovnaké sporové strany. Identickým je však aj predmet oboch konaní, nakoľko v oboch žalobkyňa popiera vznik vlastníckeho práva žalovaného titulom vydržania (k tým istým nehnuteľnostiam) a tvrdí svoje vlastníctvo na základe rovnakého geometrického plánu a rovnakých dôvodov.

Rozdiel medzi oboma konaniami bol v podobe uplatnenej žaloby. Tu však žalobkyňa podľa odvolacieho súdu prehliada ustálený a relevantný postulát aplikačnej praxe súdov, v zmysle ktorého súčasťou rozhodnutia o žalobe na plnenie, t. j. „prvej žalobe“ žalobkyne o vydanie pozemku a určenie hranice, bolo právne posúdenie predbežnej otázky - vlastníckeho práva žalobkyne. Práve toto prejudiciálne posúdenie vlastníckeho práva (v konaní o plnenie) zakladá prekážku res iudicata pre akúkoľvek inú/d'alšiu žalobu o určenie vlastníckeho práva. Neobstála argumentácia žalobkyne, že ide o inú žalobu, nakoľko východiskovým predmetom rozhodovania o „prvej žalobe“ bolo (muselo byť) práve posúdenie vlastníckeho práva žalobkyne. O tejto otázke (vlastníckeho práva žalobkyne k tým istým pozemkom a z rovnakých dôvodov) teda už bolo právoplatne rozhodnuté tak, že právny záver okresného súdu o vlastníckom práve žalobkyne sa premietol do zamietajúceho výroku žaloby o plnenie (o vydanie nehnuteľností vo veci sp. zn. 18C/111/2008). Preto nie je možné o tejto otázke rozhodovať opakovane (§ 230 CSP). Na tom nič nemení argumentácia žalobkyne o záveroch uvedených v rozhodnutí najvyššieho súdu, že „oba súdy nižších inštancií teda nerozhodovali o určení vlastníckeho práva žalovaného a ani rozsudkový výrok o priznanie vlastníckeho práva žalovaného nie je obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí“. Odvolací súd uviedol, že ide o posúdenie prejudiciálne, preto záver o vlastníckom práve žalobkyne (tobôž žalovaného) skutočne nie je obsiahnutý vo výroku/výrokoch konajúcich súdov.

3. Proti uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť odôvodnila s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uviedla, že nemôže súhlasiť s názorom prezentovaným krajským súdom, a poukázala na jeho rozpor s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. júna 2017 sp. zn. 3 Cdo 115/2016, ktorý uviedol, že o prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde v prípade, ak súd určitú otázku v konaní posúdi prejudiciálne, prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku a nie vo výroku, nemôže tvoriť prekážku rozsúdenej veci. Právne posúdenie v odôvodnení rozhodnutia nemôže predurčovať stav pre rozhodnutie, ktoré ešte nebolo súdom vydané, pretože by tým dochádzalo k odňatiu subjektívneho práva žalobcu a jeho výkonu. Poukázala opätovne na rozdielnosť konaní vo veci sp. zn. 42 C/51/2018, kde sa klasickou žalobou na určenie, či je tu právo alebo nie podľa § 126 Občianskeho zákonníka, domáhala určenia svojho vlastníctva k nehnuteľnosti, pričom skoršom v konaní sp. zn. 18 C/ 111/2008 vydania nehnuteľnosti a určenia hranice medzi pozemkami. Z uvedeného vyplýva, že práva v jednotlivých súdnych konaniach korešpondujú rôzne zákonné ustanovenia a pokiaľ súd prejudiciálne posudzoval vec vydržania žalovaným, nejde o prekážku právoplatne rozhodnutej veci, keďže nejde o totožné veci. Žiadala preto zrušiť „rozsudok“ (napadnuté bolo uznesenie, zrejme omyl v písaní, pozn. dovolacieho súdu) krajského

súdu a vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania v danej veci z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

10. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Žalovaná tvrdí, že otázkou, od posúdenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd zaujal nesprávny právny záver, bola otázka, či ide o prekážku res iudicata, ak si otázku vlastníctva k nehnuteľnosti súd vyriešil v prvom konaní o vydanie identických nehnuteľností a určenia hranice, len ako otázku prejudiciálnu, keď žalobu zamietol, vo vzťahu k uplatnenej žalobe o určenie vlastníctva k totožným nehnuteľnostiam v druhom (ďalšom) konaní.

11.1. Žalobkyňa na podporu svojho právneho názoru poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 115/2016.

12. Pokiaľ poukazovala žalobkyňa na právny názor, vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/115/2016, dovolací súd uvádza, že obsah tohto rozhodnutia vychádza z inej skutkovej i právnej skutočnosti (otázka reštitučného nároku vo vzťahu k určeniu vlastníctva z pohľadu všeobecného predpisu), než je tomu v predmetnom spore, pričom však jeho závery uvedené v odôvodnení, sú v súlade so záverom odvolacieho súdu v predmetnej veci. Časť odôvodnenia, na ktorú sa odvolávala žalobkyňa je vytrhnutá z kontextu ostatných právnych záverov v označenom rozhodnutí najvyššieho súdu, kde sa najvyšší súd vyjadril k otázke prejudiciality (body 11, 12 a 13 rozhodnutia).

13. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia v každom štádiu konania vedie bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový stav, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový stav bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne.

14. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

15. V preskúmvanej veci súdy nižších inšancií správne postupovali, ak pre prekážku právoplatne skončeného konania vo veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18C /111/2018 o vydanie časti pozemku a určenia hranice pozemku, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, tak, že žaloba bola zamietnutá, konanie o určenie vlastníctva na tom istom skutkovom základe a pri totožnosti strán sporu, zastavili. Negatívna stránka materiálnej právoplatnosti sa prejavuje ako nezmeniteľnosť rozhodnutia a spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci, čo znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú súd prihliada ex officio.

16. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že odvolací súd sa pri riešení dovolacej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď rovnaký právny záver vyslovil dovolací súd vo viacerých svojich rozhodnutiach, (sp. zn. 1Cdo 44/2010, sp. zn. 1Cdo/133/2009, sp. zn. 4 Cdo 166/2020 a ďalšie). Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

17. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.